

PŘÍPADY KPT. VÁCHALA

**Pronikavý
smích**

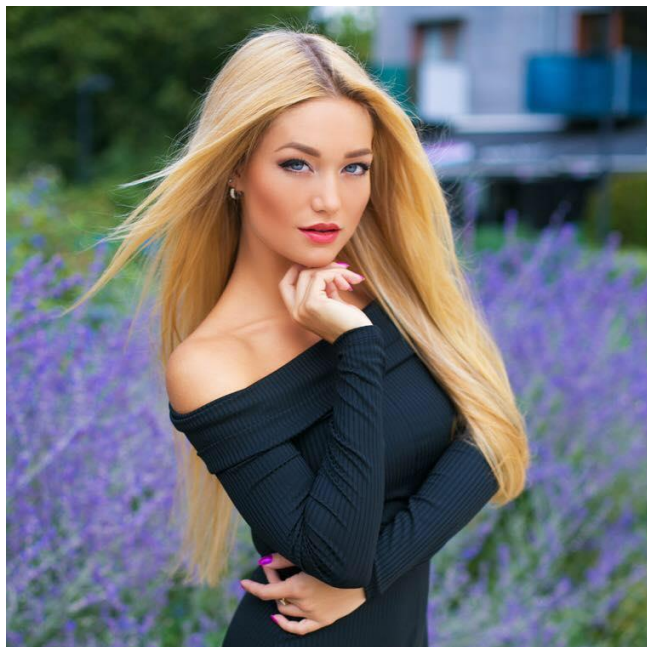
2

Hana Militká

Hana *Militková*

Pronikavý smích

Modelka a herečka Nikol Nejedlíková

Román věnuji svým spolužákům z JAMU
Nice Brettschneiderové a Pavlu Zedníčkovi
s díky za inspiraci

Předmluva

Hanka Militká absolvovala na brněnské herecké fakultě JAMU zhruba před padesáti roky. Byl jsem už pomalu na cestě do Městských divadel pražských, takže jsem stačil zaznamenat, že se tam tehdy těšila značné pozornosti pro svůj vzhled a přátelskou povahu. Pracovně jsme se setkali až po mnoha letech v Národním divadle v Praze, kde Hanička externě vypomáhala v menších rolích. Mimo jiné mi byla víc než stokrát manželkou Rózou v Našich Furiantech, kde jsem byl kromě obou titulních rolí i dědečkem Dubským a hospodským Markem. Jako herečka Hanka sice žádnou převratnou kariéru neudělala, ale jako divadelní duše patří k elitě. Je pokorná, obětavá a stoprocentně spolehlivá. Když jsem se dověděl, že se odvážíla vstoupit na literární dráhu, zaplesal jsem, když mě pak požádala o úvodní slovo ke své knížce, okamžitě jsem souhlasil. Vyzvala mě, že můžu napsat i že se mi to nelíbilo. To bych ale Hance nikdy nemohl udělat. Ať se na místě propadnu, ne!

Vím jenom jedno. Hanka Militká je báječná ženská. Když se příště pustí do pojednání o jaderné fyzice a bude chtít, zase jí napíšu úvodní slovo. Vás, kterým stačí jen otočit list, prosím, čtěte. Když budete mít pocit, že to dokážete lépe, pište i vy. Je to cesta sebereflexe. Ostatně Hamlet v překladu Břetislava Hodka říká jasně – „Náš není výsledek, náš je jen záměr smělý.“

Václav Postránecký

V divadle

Kdo je šťastnější, než ten, který si hraje?
Jde o hru samotnou, nezáleží na tématu.
Skutečně nezáleží?

Co když se pohne hranice mezi fantazií a skutečností?
Víme vždycky, o co právě jde?
Jak poznat, že už je toho dost?

Jak poznat, že jsme právě překročili povolené hranice?
Kdo nám je povoluje?
Kdo má tu pravomoc?

Nebo smíme nedbat? Oddávat se fantazii?
Kdo nese odpovědnost?
Rádi si hrajeme. Rádi i sníme.
Nesmíme dopustit, aby hry vymizely.

Odpovědnost je jen pro blázny!
My jsme ti vyvolení!
Následujte nás!
I další pokolení!
Jen my přinášíme tu jedinou pravdu!

Bez nás jste nic!
Jen zrnko písku!

Tohle a mnohé jiné fráze
Můžeme slyšet od dnešních vůdců,
kteří vše ničí, jen aby vynikli.

Otázkou je, kdo jim však pomník postaví?

Seděl v maskérně.

Zvolna se připravoval na večerní představení.

Maskérka Anička ho líčila.

Její kolega, šéf maskérů Jan Skokan, četl noviny.

„Jsou dnešní?“ zeptal se Jaroslav.

„Ne. Nestihl jsem si je koupit. Tyhle tady včera někdo nechal.“

„Už vám je nesu, Jaroušku,“ posvátně před něho položila denní tisk.

„Děkuji vám, Marie. Říkám si, že jste zapomněla.“

„Promiňte. Už se to nestane. Ještě jsem honem žehlila vaši bílou košili. Z fundusu přišla v hrozném stavu.“

Jaroslav jí už nevěnoval pozornost. Vzal noviny. Začal v nich listovat. Maskérka Anička přešla k němu zepředu. Naklonila se nad něj. Pudrovala mu obličej.

Zvedl oči. Zabořil je do jejího výstřihu: „Teda Aničko, vám to dneska sluší!“ řekl laškovně.

Zasmála se. Ještě chvílku ho nechala dívat se. Pak se rozhlédla, jestli si toho všichni všimli. Obřadně si zapnula dva knoflíčky. Rázem zbyla polovina krásy.

„Taky tě dostala!“

„Nerozumím. Co?“

„Ne co, ale kdo.“

„Jo. Tak kdo?“

„Anička přece.“

„Co je s ní? Nechápu,“ divil se Jaroslav.

„Na mě taky vykoukla. Je to kus, co?“ zašeptal Jenda.

„Já viděl hned dva kusy.“

„Jo, to se ti teda povedlo,“ smál se Jenda.

Od dnešního probuzení byl pohled na vnadnou Aničku první příjemnou chvílkou, která Jaroslava potkala. Bohužel se mohl jen kouknout. Nepatřil k těm šťastným, kteří si mohli i sáhnout. Přitom měl u žen docela úspěch. Slečna Anička si však pečlivě vybírala.

„Tohle jsi už slyšel?“ zeptal se maskér Jenda.

„Co myslíš?“

„Moji příhodu ze včerejška.“

„Asi ne,“ řekl nejistě Jaroslav. Jenda měl tolik historek! Kam jen na ně chodí?“

„Letím včera na tramvaj cestou do práce. Najednou koukám, přede mnou si to šinou dvě krásný holky. Fakt krásný. Vlastně jsem je viděl jenom zezadu. Už to byla nádhera. Zepředu by to musela být naprostá pohádka. Zvolnil jsem. Uvažuju, kterou z těch dvou

bych radši sbalil. Mé rozhodnutí bylo pro tu vlevo. Měla delší nohy. Jestli něco miluju, jsou to delší nohy.“

„Dlouhý krásný nohy. Zvlášť, když se povedou,“ zafilosofoval Jaroslav.

„Už jsem je začal dohánět,“ pokračuje Jenda. „Když tu náhle jsem si všiml, že té vlevo se pod okrajem minisukně objevil tmavší proužek.“

Holky přidaly do kroku. Já přidal taky. Už skoro běžely. Chtěly chytit tramvaj, která právě dojížděla do stanice. Koukám jí na nohy. Ten tmavý vodorovný proužek pod minisukni se posouval pořád dolů. Najednou mi to došlo. Padaj punčocháče. Ona se snažila v poklusu zachytit vršek kalhot. Nepovedlo se. Horní okraj silonek doklouzal pomalu až ke kolenům. Řek jsem si, že ji upozorním. Obě holky se příšerně chechtaly. Ta druhá si toho všimla. Upozorňovala ji. Byla to nádherná pantomima. Ta vlevo kývala hlavou, jako že o tom ví. Přitom se snažila zachytit okraj kalhot. Běžela. Chechtala se jako blázen. Divím se, že se smíchy neucvrkla. Doháněly tramvaj, která mezitím zastavila. Lidi vylezli, našli. Už jsem je chtěl oslovit. Holky na poslední chvíli skočily do tramvaje. Dveře zaklaply. Bylo po nadějích. Holky zmizely. Jen jsem zíral. Málem jsem přišel pozdě do práce. Velká škoda. Nohy byly krásný...“

„Proti tramvaji nemůžeš bojovat,“ řekl s úsměvem Jaroslav.

„Jak proti tramvaji?“

„Jednoduše. Jakmile je pohltila tramvaj, byly pro tebe ztracené. Je přece technicky zřejmé, že bys je byl lehce doběhl i ve svém věku.“

„V jakém věku?“

„Se spuštěnými kalhotami u kolen se běží daleko pomaleji, než s kalhotami navlečenými,“ chechtal se Jaroslav. „Stejně by mě zajímalo, jak ty holky lovíš.“

„Prostě je ukecám. Musíš mít trpělivost. Za den se snažím postupně deset holek ukecat. Vždycky aspoň jedna z těch deseti podlehne.“

„Co s nima vlastně pak děláš? Co bys dělal, kdybys je byl dohnal. Ve tvém věku to už není taková brnkačka. Aspoň si to myslím.“

„Nech si ty narážky o věku. Chceš tím říct, že patřím do starého železa? To by ses divil. Máme v rodině obrovskou vitalitu až do pozdního věku.“

„Vážně? To máš dobrý,“ obdivně řekl Jaroslav.

Jenda se začal děsně chechtat: „Nejhezčí je přece dobývání. I kdyby nepodlehla žádná, užiju si. Abych pravdu řekl, jen mezi námi,“ ztišil hlas, naklonil se k Jaroslavovi, „už se na těch pazourech moc neudržím. Co neukecám, to uválím.“

Jaroslav se začal chechtat: „Při tvé váze jsem si jistej, že maj dost. Žádná si pak nemůže stěžovat, že nebyla úplně hotová!“

„Přesně tak!“ vítězně zářil Jenda.

Jaroslav trpělivě vyčkal, až ho Anička nalíčí. Nasadila paruku. Přilepila ji na čele i nad ušima. Král Richarda III. byl připraven.

Vrátil se ještě do šatny.

Při Richardovi III. měl fotku své zemřelé ženy vždy při sobě.

Pokaždé se na ni dlouho díval.

Nikdy si ani neuvědomil, že s ní mluví: „Vidíš, Zdeni? Už je to rok, cos mě opustila. Zrovna dneska. Je mi bez tebe smutno. Vím,

ani mi to neříkej. Byl jsem občas protivný. Neměl jsem na tebe moc času. Lítám, jako hadr na holi. Divadlo, film, dabing. Už je toho nějak moc. Nejhorší je, že se vracím do prázdného bytu. Nikdo mě nečeká. Je tam zima,“ povzdychl.

Tiše se otevřely dveře.

Jedním okem nakoukla garderobiérka Marie.

Pochopila situaci. Tiše zavřela.

Za chvílku zaklepala. Vstrčila dovnitř hlavu: „Můžu donést kafičko?“

Rychle schoval portrét své ženy: „Ano, dám si, ještě mám trochu času.“

Marie zmizela. Vzápětí se objevila. Nesla na malém tácku šálek s kávou. Vedle ní trčel papírový pytlíček.

„Ještě něco k zakousnutí. Dnes jsou výborné. Taky jsem si jeden rohlíček dopřála. Posilní,“ láskyplně se usmála. Vzápětí zmizela.

S lehkým odporem otevřel Jaroslav pytlík. Nakoukl. Vysypal rohlíček na tácek. Chvíli na něj rozpačitě hleděl. Upil kávy. Rozhodl se. Snědl ho. Příliš si nepochutnal.

Zjistil, že je deset minut do začátku.

Otevřel scénář. Na prvních větách se rozmluvil.

Pak už šel na scénu.

Začala hra Richard III.

„Z mrzuté zimy se nám pod sluncem, ve znaku Yorků,
klube krásné léto.

A mraky, co tak stínily náš dům

zapadly v moři.
Čela nám teď zdobí
vítězné věnce.

Z otlučené zbraně je trofej na zdi,
z drsných alarmů večírky s tancem
a řev pochodu ztich v něžný rytmus.

Válečnickovi vymizel z tváře hněv
a místo aby na obrněném koni vyjížděl
strašnému nepříteli nahnat strach
čile se vrtí v dámském pokojíčku,
kde loutna dráždí choutky.

Ale já?
Nestvořený k hrám lásky,
ani k tomu, abych se vzhlížel v zrcadle,
já hrubec, neschopný vznešeně se ucházet
o tu či onu cupitavou vílu,
já, jemuž falešnice příroda vzala ty půvaby
a upřela patričnou tvář,
já křivý, nehotový,
poslaný na svět, než mě dolátali,
hudlařsky spíchnutý a samý kaz,
že pes hned štěká, jak se přibelhám,
já v tenhle slabošský a kňouravý čas míru

nemám jinou zábavu,
než na sluníčku slídit za svým stínem
a komentovat to své mazáctví.
Nemohu být milencem
a tím si zpříjemnit tu dobu sladkých slov.

No tak se stanu lotrem,
jemuž se nicotné radosti té doby
hnusí!“

Veliký potlesk.

Divadlo běží.

Diváci jsou uchvázeni.

Pauza.

Jaroslav se vrací do šatny. Oddychuje.

Dveře se otevřou: „Všechno v pořádku? Potřebujete něco?“ zjišťuje Marie.

„Ne, v pořádku. Jen si trošku vorazím.“

„Vrátím se za chvílku,“ tiše mizí.

V hledišti doznívá potlesk.

Jaroslav kráčí do maskérny.

Maskérka Anička mu sundá paruku. Odlíčí ho. Usmívá se: „Jak to šlo, mistře?“

„Lidi jsou fajn. Ze začátku jsem měl sice dojem, že usnuli. Pak šli s námi. Potlesk nebral konce. Patnáct opon. Slyšela jste,“ spokojeně se usmíval.

„Mám pro mámu lístky. Snad se jí to bude líbit.“

„Na kdy?“

„Už příště.“

„Vyřídíte jí, že budu hrát jen pro ni,“ usmíval se šibalsky.

„Díky. Jste skvělý.“

Vrátil se do své šatny.

Vzápětí vstoupila Marie: „Převlékneme se?“

„Už můžu.“

Marie začala láskyplně svlékat mistrovi kostým. Pečlivě ho ukládala na ramínko. Pomohla mu obléct do civilu. Párkrát ho nenápadně pohládila po rameni. Po chvíli odvlála i s kostýmem.

Kráčel z divadla.

Byl vyčerpán.

„Mám skočit na pivo? Ale nemám sílu na fanoušky. Radši jdu domů.“

Odemkl.

Nalil si trošku vody.

Otevřel ledničku: „Kde jsou tvé dobrůtky, které byly vždycky po ruce?“ vzdychl si smutně.

„Nikdy mě nenapadlo, že mi odejdeš. Že mě tu necháš samotného. Teprve teď vidím, jak jsi pro mne byla důležitá. Co všechno jsi mi přinášela. Život je moc složitější. Asi zase neusnu. Ráno budu slabej jak moucha. Kdyby se mi aspoň zdálo o nějakých šťabajznách. Bylo by veselo,“ usmál se.

S úsměvem na rtech usnul během okamžiku.

Ráno vyskočil čilý jako rybka.

Posnídal.

Zazvonil telefon.

„Dobrý den, pane Sýkoro. U telefonu režisér Karel Zábora. Připravujeme seriál pro televizi nazvaný Pražské podsvětí. Rád bych vás obsadil do hlavní role kapitána kriminální policie. Mám určitý nápad. Můžeme se dnes sejít?“

„Dobrý den, pane režisére. Velmi rád se s vámi sejdou. V kolik hodin?“

„Dnes dopoledne v deset ve filmovém klubu. Hodí se vám to?“

„Určitě. Budu tam. Těším se. Nashledanou.“

Herec Sýkora byl lehce nervózní. Měl dojem, že jde o něco zvláštního.

Na schůzku přišel přesně. Zvykl si za léta chodit všude včas. Nezněšel lidi, kteří na sebe nechávají čekat. Považoval to za určité poohrdání ostatními.

Sýkora a Zábora se znali. Už spolu několikrát pracovali. Ale ještě nikdy na tak velkém projektu.

„Dobrý den, pane Sýkoro. Jsem rád, že vás vidím. Patrně víte, že náš seriál je rozsáhlý. Možná ne dost. Zatím má dvacet pět dílů. Počítáme nejméně s dvojnásobkem. Chci vám navrhnout jednu věc. Víím, že se pokoušíte trochu psát. Dokonce vám vyšla knížka povídek. Neměl byste zájem podílet se na scénáři?“

„Vaše nabídka mě skutečně překvapuje. Musím si to nechat projít hlavou. Nevím, jestli moje spisovatelské schopnosti jsou dostatečné.“

„To už nechte na nás. Doladíme si vše, když bude potřeba. Měl bych pro vás nabídku. Hodně by mi záleželo na tom, abyste nastoupil na oddělení kriminální policie na stáž. Bohužel nemáme na tuto akci finanční prostředky. Vynahradili bychom vám ušlý čas odměnou za účast na scénáři. Jde mi hlavně o to, že byste pracoval v kanceláři. Je dobré proniknout do podstaty kriminálky. Okouknout postupy kriminální policie. Inspiroval byste se skutečnými případy. Vnesl byste do našich scénářů čerstvý vítr.“

„Jak si to představujete konkrétně?“

„Domluvíme vám stáž na jednom oddělení. U kapitána Váchala. Doufám, že se nám podaří ho přesvědčit, aby vás přijal. Budete se řídit jeho pokyny.“

„Jak dlouho bych tam byl?“

„Asi měsíc. Víím, že je to dlouhá doba. Vaše poznatky přímo od pramene budou pro nás velmi cenné. Tím bude náš seriál výjimečný.“

„Musím si to rozmyslet.“

„Zanedlouho začínají prázdniny. V divadle se asi už nezkouší. Pokud neplánujete nějakou důležitou dovolenou, mohl byste nastoupit co nejdřív. Začínáme točit koncem srpna. Krásně byste stáž stihl.“

„Musel bych tam chodit denně?“

„Ano. Potřebujeme, abyste tím provozem načuchl.“

„Kriminálka souhlasí, že se jim budu plíst pod nohy?“

„Se šéfy je už všechno domluveno. Ještě si musím ověřit, zda souhlasí kapitán Váchal. Je to ostrý hoch. Doufám, že k sobě najdete cestu. Záleží jen na vás.“

„Kolik budu mít natáčecích dní?“

„Scénář je napsaný z pohledu kapitána kriminálky. Skoro každý den vás budeme potřebovat.“

„A honorář?“

„Jako obvykle. Určitě se dohodneme.“

„Kdy bych měl začít?“

„Nejlépe dnes. Záleží na vašem čase.“

„Vy mě tam uvedete?“

„Jestli na tom trváte, určitě.“

„Dobře. Můžeme to zkusit. V kolik a kde?“

„Za dvě hodiny. Napište si adresu.“

Za dvě hodiny se sešli před služebnou.

Seznámení

„Kapitán Váchal.“

„Jaroslav Sýkora, herec. Toho času váš elév,“ zasmál se.

Podali si ruce.

„Asi vám budou naše prostory připadat jako normální kanceláře. Jde hlavně o to, čím se zabýváme. Určitě máte bohatou fantazii. Umíte si leccos představit. Filmaři trvali na tom, abychom vás přijali. Pozorujte, třeba si pište. O případech nesmíte s nikým mluvit. Musíte to vzít na vědomí. Jinak vás zatkneme pro maření výkonu spravedlnosti.“

„Pane jo, vy na mě hned zvostra.“

„Abychom si vyjasnili pozice.“

„Rozkaz, pane kapitáne,“ zasalutoval čtverácky herec.

„Nešáškujte! Nejste v divadle.“

„Dobře,“ udělal tajně tragickou grimasu.

Vstoupil mladý detektiv: „Podporučík Radim Vlahý.“

„Herec Jaroslav Sýkora. Pro vás kriminalistický elév na stáži.“

„Vy chcete být kriminalistou?“

„Pokud se nebudou dost snažit, mladej, pan Sýkora vás zastoupí,“ neodpustil si kapitán.

Mladý detektiv vyvalil oči. Potřásl si váhavě rukou s hercem.

Ten na něj mrknul.

Mladému se viditelně ulevilo.

„Tohle je váš stůl. Telefon neslouží k osobním hovorům. Pokud budeme mít výjezd, nejedete s námi. Můžete si listovat starými případy. Hlavně se nám nepletejte pod nohy.“

„Chápu. Samozřejmě.“

„Mladej, dohlídněte na něj.“

„Provedu, pane kapitáne.“

Dál se už kapitán věnoval své práci.

Jaroslav si sedl na určené místo. Rozhlížel se kolem. Za chvíli se začal nudit. Sledoval vteřinovou ručičku na nástěnných hodinách. Pak našel na stole nějaký spis. Otevřel ho. Rozhlédl se nesměle, jestli tenhle spis je součástí jeho práce. Nikdo nic neříkal, nenamítal. Tak se začel. Najednou vykulil oči, nasadil brýle. Četl pozorně. Na tváři měl tragický výraz.

Mladý detektiv k němu přišel: „Dovolíte? Právě tenhle spis hledám. Není to veselý případ. Moc legrace u nás není.“

Vzal si spis. Zahloubal se do něj. Pak něco psal na počítači.

Otevřely se dveře. Vstoupila mladá krásná dívka. Nesla na tácu tři kávy.

Kapitán zvedl hlavu: „Dovolte, Boženko, abych vám představil známého filmového i divadelního herce Jaroslava Sýkoru. Možná jste ho už v nějakém filmu viděla. Je u nás na stáži. Má točit film, ve kterém bude hrát vyšetřovatele. Buďte mu ve všem nápomocná.“

„Velice mě těší, pane Sýkoro,“ zašveholila, když před něho postavila kávu.

„Potěšení je na mé straně,“ galantně políbil Božence ruku. Mohl na ní oči nechat. Všimla si jeho zájmu. Zrudla. Odběhla rozrušená.

Celý čas v kanceláři proběhl celkem bez vzrušení.

Až při odchodu na chodbě potkal Jaroslav Boženku: „To je náhodička. Zase se vidíme. Nešla byste se mnou na kávu? I když tak dobrou jako umíte vy, nikde asi nevaří.“

Koukla na hodinky: „Možná na chvíličku.“

„Výborně. Můžeme jít na dvě deci. Nebo na panáka...“

„Vím o dobré vinárně,“ špitla. „Je tady za rohem.“

„Výborně. Jdeme.“ Nechal se vést.

Objednali si večeri a láhev vína.

Po dlouhé době se Jaroslav cítil dobře. Sršel vtipem. Byl neodolatelný. Boženka byla v sedmém nebi. Takový slavný herec ji pozval. Věnuje se jí. Až tohle řekne holkám, budou všechny zírat.

„Doufám, že je nenapadne, že kecám,“ lekla se. Ale při pohledu na zábavného, oslnivého herce na holky zapomněla.

Odcházeli až před zavírací hodinou.

Pozval ji k sobě.

Neodmítla.

Výjezd

Druhý den oba málem zaspali. Rychle letěli do práce.

Ani se nesnažili zakrývat, že přicházejí spolu.

Nikoho nenapadlo, že to není náhoda.

Boženka se přece jen trošku styděla. Před budovou se odtrhla. Běžela na své pracoviště. Rozloučila se jen letmo.

Jaroslav byl duchem nepřítomen. Blaženě se usmíval.

Pošťák krácel s poštou ulicí. Zamířil na Náměstí Míru do domu. Stanul před dveřmi se jmenovkou Valerie Kostomlatová.

Zazvonil.

Nic se nedělo.

Zazvonil znovu.

„Zdá se mi, že to nezvoní,“ povzdychl. Zaklepal. Dveře se trošku pootevřely.

„Haló, je někdo doma?“ naslouchal. Nic se neozvalo. Vstrčil hlavu dovnitř. Nikoho neviděl. Otevřel dveře dokořán: „Haló, tady pošta. Nesu dopis s pruhem. Od úřadu.“

Nikdo se neozval.

Dveře do další místnosti byly otevřené.

Najednou vykřikl překvapením. Hrůzou začal couvat.

Okamžitě volal policii: „Haló, je to policie?“

„Kapitán Váchal. Slyším.“

„Já tady doručuju poštu.“

„No a?“

„Je tady mrtvola.“

„Kde tady?“

„V prvním patře.“

„Adresa? Přečtěte mi ji z obálky.“

„Náměstí míru 16.“

„Rozumím. Čekajte na místě. Ničeho se nedotýkejte. Nikoho tam nepouštějte. Jedeme.“

Ve dveřích se kapitán otočil k Sýkorovi: „Hlídejte tady. Můžete si listovat ve starých případech. Ale běda! Nepřeházet. Nebo budete nasluhovat.“

„Byla to pitomost, že jsem kývnul na stáž,“ pomyslel si Jaroslav.

„Jen přehlídka ztraceného času.“ Vzal ze stolu otráveně horní spis, na který mu ukázal kapitán. „Prý si můžu listovat,“ usklíbl se. „Že jsem sem vůbec chodil.“

Kriminalisté dorazili na místo. Vstoupili do bytu na Náměstí Míru 16.

„Kde ji máme?“ zeptal se kapitán pošťáka.

„Ve vedlejším pokoji,“ ukázal.

„Její jméno?“

„Valerie Kostomlatová.“

Kapitán ho vyslechl.

Pak si prohlédl celý byt.

Na posteli ležela na zádech mladá krásná žena. Byla ve spodním prádle. Břicho samá krev. Uprostřed břicha trčel zabodnutý nůž.